

Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

Zrównoważony rozwój, czyli przyszłość, jakiej chcemy

Zrównoważony rozwój, czyli?

O zrównoważonym rozwoju mówią ekonomiści, politycy i ekolodzy – podczas dyskusji o dostępie do wody, bioróżnorodności, jak i prawach człowieka. Zrównoważone mogą stać się rolnictwo, transport miejski oraz turystyka. I jeszcze wiele innych branż.

Odwołania do zrównoważonego rozwoju znajdziemy w dokumentach międzynarodowych, krajowych, np. w konstytucjach, jak i strategiach rozwoju lokalnego małych gmin w Polsce. Każda licząca się firma czy notowana na giełdzie spółka w swojej strategii lub misji używa tego pojęcia. Google po wpisaniu hasła znajduje... 1,1 mln wyników. Czym więc jest zrównoważony rozwój i w jaki sposób nas dotyczy?

ZACZĘŁO SIĘ OD LASÓW

Już w XVIII wieku użył tego pojęcia Hans Carl von Carlowitz. Początkowo odnosiło się jedynie do leśnictwa. W ówczesnej Saksonii brakowało drewna potrzebnego w kopalniach i hutach. Lasy znikły w zastraszającym tempie, więc niezbędny surowiec importowano z innych regionów. To jednak tylko odsuwało moment, kiedy zasoby drewna się wyczerpią.

Carlowitz wydał podręcznik, w którym wyjaśniał, jak należy dbać o lasy. W praktyce oznaczało to, że wycina się tylko tyle drzew, ile może w to miejsce urosnąć, tak by las nigdy nie został zlikwidowany i zawsze mógł się odbudować. Przyrost drewna miał równoważyć jego zużycie.

Ta koncepcja była na początku XIX wieku propagowana przez wszystkie niemieckie wyższe szkoły leśnicze. A ponieważ niemieckie leśnictwo cieszyło się wtedy dużym uznaniem na całym świecie, stąd termin oraz jego znaczenie przejęli liczni naukowcy z innych krajów europejskich.

OGRANICZYĆ ZUŻYCIE

Z tego samego powodu – wyczerpywania się surowców – pojęcie stało się niezwykle popularne w latach 70. XX wieku. Podkreślano, że zrównoważenie zużycia surowców oznacza wprowadzanie ograniczeń, ale również poszukiwanie alternatywnych rozwiązań technologicznych.

Dobłą ilustracją problemu był tzw. kryzys naftowy spowodowany przez gwałtowny wzrost cen ropy naftowej na rynkach światowych w latach 70. Doprowadziło do niego embargo państw zrzeszonych w OPEC, zastosowane wobec Stanów Zjednoczonych i krajów Europy Zachodniej po wybuchu wojny izraelsko-arabskiej w 1973 roku. Kiedy Arabowie odcięli dostawy ropy naftowej, cena baryłki osiągnęła rekordowy wówczas pułap – 35 dolarów. Z dzisiejszej perspektywy nie zdumiewa, ale przypomnijmy, że trzy lata wcześniej baryłka kosztowała zaledwie 2 dolary. Zatem dla ówczesnych mieszkańców Europy, USA czy Japonii to był niezwykle szok.

W latach 1979–1982 miał miejsce drugi kryzys naftowy, który był skutkiem rewolucji irańskiej. Cena ropy w 1980 roku również poszybowała do 30 dolarów za baryłkę.

W czasach obu kryzysów naftowych państwa zastosowały wiele ograniczeń, m.in. w ruchu samochodów prywatnych (parzyste numery rejestracyjne mogły jeździć we wtorki, czwartki i soboty). Limitowano też ilość paliwa, którą można było kupić. Te rozwiązania miały ograniczyć popyt na ropę i jej produkty.

Konsekwencją kryzysów naftowych były kłopoty światowego systemu walutowego i gospodarki połączone z recesją oraz inflacją. Ta sytuacja zdopingowała do poszukiwań nowych złóż i rozpoczęcia ich eksploatacji np. z dna Morza Północnego i na Alasce. Doprowadziła również do szukania i wykorzystania innych alternatywnych źródeł energii (np. energii jądrowej) czy pochodzących ze źródeł niekonwencjonalnych.

ZNALEŹĆ RÓWNOWAGĘ

Z czasem termin zaczął dotyczyć także zanieczyszczeń, które mogły np. skazić zasoby wody, czy emisji gazów cieplarnianych, negatywnie wpływających na klimat Ziemi.

Najpopularniejsza definicja zrównoważonego rozwoju określa go jako rozwój, który „zaspokaja potrzeby obecne, nie zagrażając możliwościom zaspokojenia potrzeb przyszłych pokoleń”. Naukowcy podkreślają, że zawsze trzeba brać pod uwagę trzy elementy – środowisko, społeczeństwo i gospodarkę.

JAK WIDZĄ TE TRZY OBSZARY?

Wzrost gospodarczy i podział korzyści oznacza dążenie do zaspokojenia potrzeb materialnych, a także wyrównania tempa wzrostu w różnych regionach globu. Różnice dotyczą nie tylko kontynentów czy państw, ale również rozwoju w poszczególnych krajach. W przypadku Polski mówimy o zapóźnieniu tzw. ściany wschodniej, gdzie jest mniej inwestycji i wyższe bezrobocie. Dlatego te regiony mogą liczyć w nowej perspektywie (lata 2014–2020) na dodatkowe wsparcie z funduszy Unii Europejskiej.

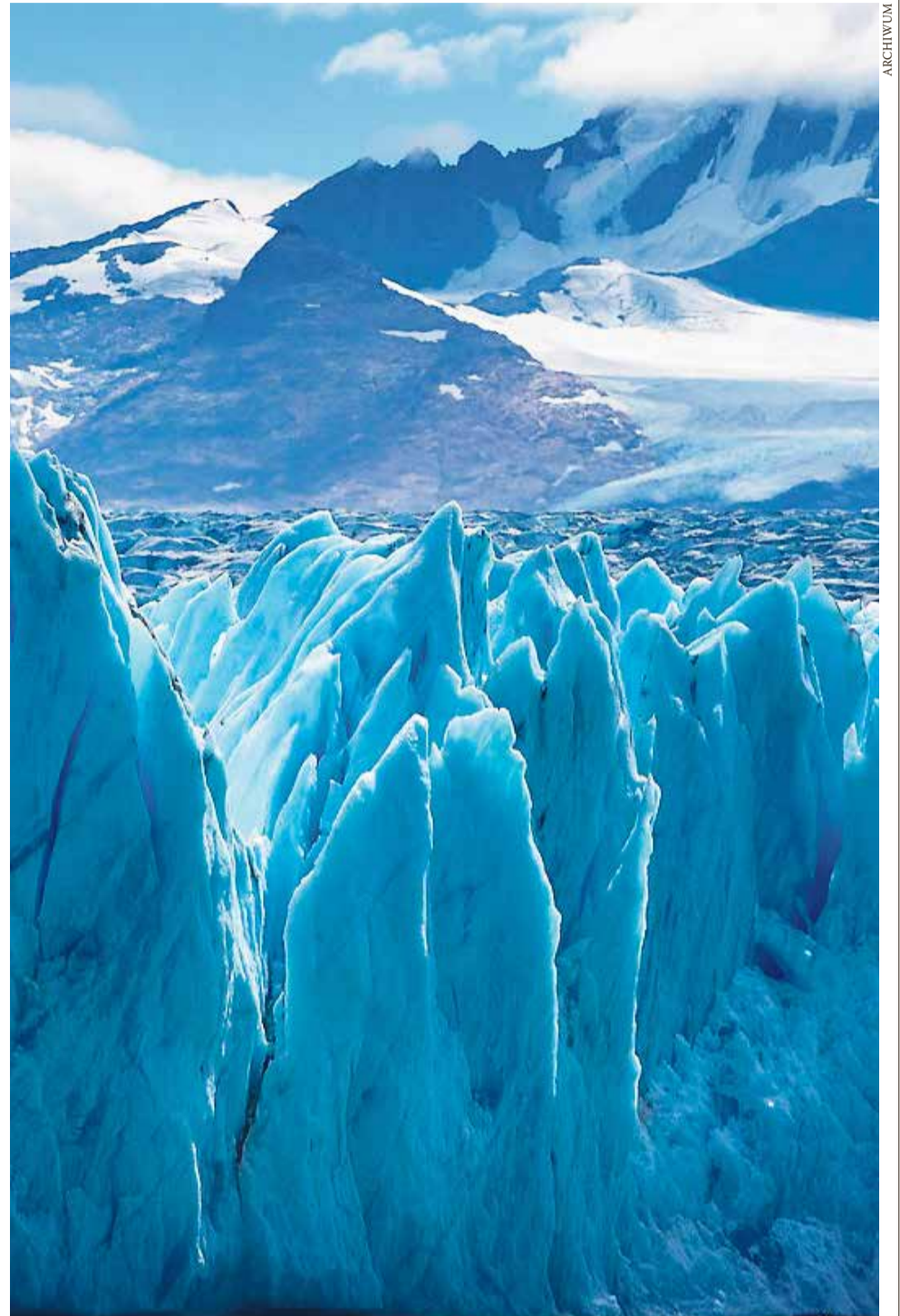
Rozwój gospodarczy przestaje być jednak celem samym w sobie, a staje się narzędziem m.in. w zwalczaniu ubóstwa. Musi uwzględniać ograniczanie negatywnego wpływu na środowisko naturalne m.in. poprzez rozwój innowacji czy nowe modele biznesowe nakierowane na redukcję kosztów.

Kolejnym obszarem jest rozwój społeczny, czyli dobra jakość życia wszystkich ludzi, zarówno obecnego pokolenia, jak i następnych. Ludzie na całym świecie mają prawo do kształtowania własnej przyszłości i samo-realizacji. Dostęp do wody i energii, edukacji, pracy, a także opieka zdrowotna na odpowiednim poziomie czy zachowanie różnorodności kulturowej i społecznej powinny być jednymi z miar rozwoju. Zrównoważony rozwój może być osiągnięty jedynie przez ludzi żyjących na odpowiednim poziomie, w poczuciu bezpieczeństwa i wpływu na decyzje dotyczące ich otoczenia.

Trzecim czynnikiem są zasoby naturalne – przyrodnicze i kulturalne w skali globalnej i lokalnej. Mają one ograniczoną zdolność samoodtwarzania się. Jednocześnie stanowią podstawę wzrostu gospodarczego i społecznego.

Zrównoważony rozwój to powstrzymanie degradacji środowiska naturalnego, ochrona zasobów i racjonalne ich wykorzystanie przez zwiększenie efektywności dzięki nowym technologiom i stosowaniu odnawialnych źródeł energii. I – co niezwykle ważne – nie można ograniczać żadnego z trzech czynników (np. ochrona środowiska kosztem rozwoju społecznego mieszkańców danego regionu), tylko trzeba znaleźć równowagę pomiędzy nimi.

BARBARA WARPECHOWSKA

ARCHIWUM

Wakacyjny Konkurs

Przypominamy o ogłoszonym konkursie na zdjęcie o tematyce ekologicznej. Prace w formie elektronicznej należy nadsyłać do 15 października na adres: redakcja@nowygornik.pl.

Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi 31 października. Zwycięzca otrzyma atrakcyjną nagrodę, a zdjęcie zostanie opublikowane.

ZGŁOSZENIE DO KONKURSU:

Imię .....
Nazwisko .....
E-mail .....
Telefon .....
Miejsce zrobienia zdjęcia .....

Oświadczam, że powyższe informacje są prawdziwe. Akceptuję zasady zawarte w regulaminie oraz niniejszej karcie zgłoszenia.

Oświadczam, że posiadam tytuł prawny do zgłoszenia zdjęcia. Wyrażam zgodę

na przetwarzanie moich danych osobowych zawartych w zgłoszeniu dla potrzeb redakcji „Nowy Górnik”, zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm).

REGULAMIN

Zdjęcia należy przysyłać do 15 października 2015 roku.

Uczestnik może zgłosić maksymalnie pięć fotografii w formie cyfrowej. Prace konkursowe powinny spełnić następujące wymogi techniczne:

- pliki o minimalnej rozdzielczości 1200px - 96 dpi; w formacie JPG;

- zgłaszane do konkursu fotografie nie mogą być opatrzone podpisem, opisem oraz znakiem, w tym „znakiem wodnym”;

- zdjęcia należy przesyłać wraz z kartą zgłoszenia.